

NN

Nordanstigs kommun
Box 56
820 70 Bergsjö

Tillsynsbeslut enligt lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag

Slutsatser

1. Boverket kritiserar Nordanstigs kommun för att den inte fattade ett skriftligt beslut innan anpassningsarbetena i NN:s lägenhet beställdes och påbörjades.
2. Boverket uppmanar Nordanstigs kommun att snabbt fatta ett sådant beslut och att skriftligen underrätta NN om detta.
3. Boverket förutsätter att Nordanstigs kommun ser över sina rutiner för dokumentation av bland annat hembesök.
4. Boverket avstår från att granska hur Nordanstigs kommun har handlagt NN:s ärende avseende hans tidigare bostad på X-vägen.
5. Boverket kommer att i ett separat ärende, skilt från detta, begära in en så kallad återrapportering.

Redogörelse för ärendet

Anmälan

NN har begärt att Boverket ska granska hur Nordanstigs kommun har hanterat hans ansökningar om bostadsanpassningsbidrag avseende hans nuvarande bostad och hans tidigare bostad på X-vägen.

När det gäller ärendet som rör NN:s nuvarande bostad har han framfört att alla åtgärder har utförts men att han inte har fått något beslut.

NN har vidare uppgett per telefon att det har uppstått problem enligt följande. I samband med att anpassningarna utfördes gjorde byggföretaget även vissa arbeten i lägenheten åt hyresvärden efter en beställning från denne. Nyligen fick hyresvärden en faktura som kan misstänkas omfatta åtgärder som rätteligen kommunen borde stå för.

När det gäller bemötandet har NN uppgett att han är nöjd med den nuvarande handläggaren. Det är dock ett problem att denne är i tjänst endast en dag i veckan.

Kommunens yttrande

Boverket har begärt att Nordanstigs kommun yttrar sig över NN:s anmälan när det gäller ärendet som rör hans nuvarande bostad. Kommunens yttrande har skrivits av den nuvarande handläggaren.

Handläggaren har uppgett att han inte har varit inkopplad i ärendet från början. NN har dock meddelat honom att anpassningen är utförd enligt ansökan och att anpassningsärendet är utfört till hans belåtenhet.

Boverket har krävt in alla handlingar dels i NN:s senaste ärende, dels i ärendet som avser hans tidigare bostad.

Vidare har Boverket begärt in en kortfattad beskrivning över kommunens rutiner i ärenden om bostadsanpassningsbidrag.

Boverkets bedömning

Boverket har enligt 3 § lagen om bostadsanpassningsbidrag m.m. tillsyn över kommunernas bidragsverksamhet. Denna tillsyn gäller hur kommunerna hantear ärenden om bostadsanpassningsbidrag rent formellt. Till exempel om de iakttar förvaltningslagens krav på dokumentation och var i handläggningskedjan de fattar formella, skriftliga beslut.

Inledningsvis ska sägas att Boverket avstår från att bedöma hur ärendet som gällde bostaden på X-vägen har hanterats. Boverket har alltså valt att begränsa sin granskning till hur Nordanstigs kommun har handlagt NN:s senaste ärende som gäller hans nuvarande bostad.

Krav på skriftliga beslut i förväg

Alla de åtgärder som NN har sökt bidrag för är utförda, men det finns inte något formellt skriftligt beslut i kommunens ärendeakt och NN har inte fått något beslut.

Förvaltningslagen (1986:223) innehåller bestämmelser om hur statliga och kommunala myndigheter ska handlägga sina ärenden och sköta kontakterna med allmänheten. Lagen utgår från att myndigheter ser till att dokumentera sina beslut. En sådan skyldighet följer av bland annat allmänna grundsatser. (Se om detta i bland annat Trygve Hellners och Bo Malmqvist, Förvaltningslagen med kommentarer, tredje upplagan, sidorna 234 – 235 och 275.) Här vill Boverket vidare framhålla att Justitieombudsmannen, JO, har påtalat vikten av att fatta formella, skriftliga beslut innan åtgärderna påbörjas. Ett beslut om bostadsanpassningsbidrag efter att åtgärderna har utförts medför en fördröjning av en eventuell överprövning, det vill säga ett överklagande. (JO 2004-06-14, dnr1739-2004 och 1740-2004.) Boverket vill därutöver understryka att ett formellt, skriftligt beslut ska fattas i förväg även om en sökande, likt NN, har befullmäktigat kommunen att välja entreprenör och att betala denne.

När det sedan gäller hur sökanden ska underrättas om beslutet framgår av 21 § förvaltningslagen att det ska göras skriftligen om sökanden begär det. En skriftlig underrättelse är för övrigt det normala alldeles oavsett om sökanden har begärt det eller inte (Bertil Wennergren, Offentlig förvaltning i arbete, tredje upplagan, sidan 152).

För att sammanfatta finns det alltså en skyldighet att fatta beslut och dokumentera detta innan åtgärderna beställs och utförs samt att underrätta sökanden om beslutet. Enligt kommunens beskrivning av sina rutiner brukar den fatta beslut före beställning av anpassningsarbetena. Det finns dock ingen dokumentation som visar att det har skett i NN:s senaste ärende. Boverket riktar därför kritik mot Nordanstigs kommun för att den inte fattade ett skriftligt beslut innan anpassningsarbetena beställdes och påbörjades. Vidare uppmanar Boverket kommunen att snabbt fatta ett sådant beslut och att skriftligen underrätta NN om detta.

Vikten av att fatta skriftliga och välmotiverade beslut innan åtgärder beställs och utförs belyses av den diskussion som har uppstått kring om fakturan till hyresvärden eventuellt är felaktig och avser arbeten som borde täckas med bostadsanpassningsbidrag. NN påverkas, eftersom hyresavtalet mellan honom och hyresvärden innehåller villkoret att hyresvärden inte får åsamkas "...några kostnader för de åtgärder som nödvändig bostadsanpassning kräver". Kommunens handläggare har i ett brev till NN, daterat den 13 februari 2012, meddelat att han varit i kontakt med byggföretaget och kommit fram till att de arbeten fakturan avser inte är beställda av kommunen och därför inte heller kan betalas av kommunen. Det ligger inte inom ramen för Boverkets tillsynsfunktion att reda ut denna fråga, som kan bli föremål för förvaltningsrättens prövning efter ett eventuellt överklagande av kommunens kommande beslut.

Dokumentationsplikt i övrigt

NN har uppgett att kommunen gjorde ett hembesök den 21 februari 2011. Det finns dock inga noteringar från detta besök. Eftersom ett handlägggarbyte har skett i kommunen kan den nye handläggaren inte yttra sig över om det vid hembesöket framkom uppgifter av sådant slag att det har funnits en skyldighet att anteckna dem enligt 15 § förvaltningslagen. Av denna bestämmelse följer en skyldighet för kommuner att i ärenden om bostadsanpassningsbidrag anteckna uppgifter som den får på annat sätt än genom en handling om dessa uppgifter kan ha betydelse för utgången i ärendet. Bestämmelsen gäller uppgifter som kommunen får muntligen – till exempel vid telefonsamtal eller vid möten – eller genom egna iakttagelser.

Enligt JO är det lämpligt att även anteckna sådana uppgifter som inte omfattas av förvaltningslagens krav. JO har närmare bestämt uttalat följande:

"Det är från rättsäkerhetssynpunkt viktigt att alla för ärendets bedömning behövliga uppgifter redovisas i akten. Även uppgifter som inte direkt tillför ärendet sakuppgifter, utan enbart rör ärendets yttre gång, måste i stor utsträckning dokumenteras. Sådana uppgifter kan gälla att kontakt förekommit med parter, andra personer eller myndigheter eller att handläggaren besökt den plats ärendet rör. Även om dokumentationen

av det senast nämnda slaget inte har betydelse för själva utgången av ärendet är den ändå av stort värde. Den är en av förutsättningarna för insyn i och kontroll av verksamheten både från den egna förvaltningsledningen och från utomstående tillsynsmyndigheter. Även parter och allmänhetens insyn i myndighetens verksamhet underlättas av detta slags dokumentation. Vidare kan ett handlägggarbyte i hög grad försvåras av brister i beskrivningen av vad som förekommit i ett ärende.”(JO, 2004-06-14, dnr 1739-2004 och 1740-2004.)

När det gäller sättet för dokumentationen har JO uttalat att denna ska vara utförd på ett sådant sätt att den inte kan utplånas lätt och att den ska vara daterad och signerad (samma JO-beslut som ovan).

Boverket förutsätter att Nordanstigs kommun ser över sina rutiner för dokumentation av bland annat hembesök.

Återrapportering

Boverket utgår från att Nordanstigs kommun ser över sina rutiner mot bakgrund av den kritik som Boverket har framfört i detta beslut. Boverket kommer att i ett separat ärende, skilt från detta, begära in ett yttrande från kommunen där den beskriver rutinerna.

I detta ärende har enhetschef Martin Hedenmo beslutat. Jurist Ylva Storm har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också jurist Johan Kjellberg deltagit.

För Boverket

Martin Hedenmo
enhetschef

Ylva Storm
jurist